

Sammenlikning mellom verneverdige skogområder i Eiterådalen og Svenningdalen i Vefsn og Grane kommuner i Nordland, med hensyn på skoglige verneverdier

Siste Sjanse-Notat 2005-9

Tom Hellik Hofton

Mai 2005

Siste Sjanse - Stiftelse for bevaring av biologisk mangfold

Sammenlikning mellom verneverdige skogområder i Eiterådalen og Svenningdalen i Vefsn og Grane kommuner i Nordland, med hensyn på skoglige verneverdier

Innledning

Etter ønske fra Stortinget om økning av skogvernet i Norge, faglig fundamentert i mangelanalysen utført av NINA og Skogforsk (Framstad et al. 2002, 2003) som Stortinget har gitt sin tilslutning til, har det blitt igangsatt verneprosesser for en rekke områder på statsgrunn i 2004. I denne satsningen inngår Holmvassdalen.

Holmvassdalen ble naturfaglig registrert av "NINA-gruppen" ved Siste Sjanse i 2004. Ifølge framdriften i verneprosessen skal et evt. vernevedtak for området gjøres i august 2005. Av ulike årsaker har verneforslaget og prosessen omkring Holmvassdalen vært kontroversiell, og derfor har det blitt lansert en tanke om å "bytte" Holmvassdalen med indre del av Eiterådalen, slik at sistnevnte vernes mens Holmvassdalen (evt. bare deler av Holmvassdalen) ikke blir underlagt vern og frigis til forvaltning etter skogloven.

Fylkesmannen i Nordland har derfor et ønske om å skaffe til veie mest mulig saklig informasjon om områdene, for å få en god kunnskapsbase å ta beslutninger på, jf. prinsippet om kunnskapsbasert forvaltning. På denne bakgrunn har Siste Sjanse på oppdrag fra Fylkesmannen (ved Ansgar Aandahl) gjort en sammenlikning av verneverdiene i de aktuelle områdene, både Holmvassdalen, Eiterådalen, og hele skogbeltet på vestsiden av Svenningdalen.

Områdebeskrivelser

Holmvassdalen

Tidligere registreringer

Verneverdiene i Holmvassdalen har vært kjent i ganske lang tid. Allerede i 1969 ble et mindre areal administrativt vernet. Seinere har området vært til vurdering i verneplan for barskog, og en rekke naturfaglige registreringer har blitt gjort (bl.a. Svalastog 1996 og Gaarder 1998 som to av de viktigste). Disse registreringene har i hovedsak konsentrert seg om de nedre, nordlige og mest skogrike delene av dalføret, der de største naturverdiene er konsentrert. Undersøkelsene i 2004 har i all hovedsak foregått i øvre deler av dalføret, ovenfor forslaget til naturreservat slik det forelå i forbindelse med verneplan for barskog.

Alle disse registreringene konkluderer med at Holmvassdalen har store kvaliteter, og området er vurdert som nasjonalt verneverdig (***).

Kort områdebeskrivelse

Følgende er direkte sitat fra områdebeskrivelsen gjort i forbindelse med registreringene i 2004 (deler vil bli publisert i Heggland et al. (in prep.):

"Holmvassdalen ligger i Grane kommune i Nordland fylke, vest for Børgefjell nasjonalpark og er et sør-nord vendt og slakt dalføre som drenerer videre ned gjennom Svenningdalen og hører til nedslagsfeltet til Vefsna. Berggrunnen domineres av nærings- og kalkrike bergarter i form av kalkspatmarmor, glimmerskifer og glimmergneis, metasandstein og amfibolitt. Området omfatter 55.367 daa hvorav litt under halvparten er granskog og noe furuskog. Området ligger i den alpine, nordboreale- og mellomboreale vegetasjonssone. Hele dalføret som Holmvasselva renner gjennom, helt ifra samløpet med Gåsvasselva i nord og opp til høgfjellet i sør, er inkludert og Holmvassdalen er dermed ganske helhetlig og naturlig avgrenset i hele sin lengde. Et typisk trekk ved vegetasjonen i Holmvassdalen er det store innslaget av rike vegetasjonstyper og de skarpe gradientene mellom fattige og rike vegetasjonstyper. Tverrstilte lag med kalkspatmarmor skjærer gjennom Holmvassdalen i nord-sør retning og skaper en mosaikk av kalkrik

vegetasjon og fattig vegetasjon, hvorav fattigere vegetasjon i form av bærlyngskog, blåbærskog, bærlyngskog og fattigmyrer er dominerende. Den innerste delen av verneforslaget, mot sør, består av relativt glissen høgstaudebjørkeskog brutt opp av større og mindre bakkemyrer. Innslaget av rikmyrer i dette området er stort. Skogen er stort sett preget av tidligere tiders skogbruk og spor etter gamle gjennomhogster finnes spredt i hele området. De nordlige deler av verneforslaget har vært kjent som et viktig barskogsområde i relativt lang tid, og området er undersøkt i flere omganger. Kort oppsummert innehar de nordre delene relativt store arealer med kompakt, gammel granskog på kalkrik berggrunn med høy andel rike vegetasjonstyper. Langs elva er det også noe innslag av fuktig granskog som nærmest kan klassifiseres en utarmet, mellomboreal variant av boreal regnskog. I deler av området er det stort innslag av signalarter og rødlistearter knyttet til gammel granskog. Resten av verneforslaget er mer mosaikkpreget og består av en veksling av granskog på produktiv mark, furuskog på myrholmer og skrinne partier, bjørkeskog og myr. Granskogen er relativt gammel, godt sjiktet med enkelte glenner. Enkelte graner over 200 år står spredt og det er stedvis en del død ved. Mellom granskogslommene står det en veldig glissen furuskog på bakkemyrene og grunnlendte partier. Mye av furua har vært tatt ut gjennom lang tid slik at forekomsten av gadd og læger er lav. Den økologiske variasjonen i hele området er totalt sett meget god. I den nordre delen går jernbanen gjennom området i en strekning på ca 4,5 km, samt at det er bygd en skogsbilvei langs jernbanen de første to kilometerne. Ved Lantjørnan er det en gammel stasjonsbygning med en gammel traktorveg inn til stasjonen. På vestsiden av Holmvassås er det bygd en enkel gangbru over Holmvasselva. Ingen av disse inngrepene har noen store økologiske effekter og forringer ikke verneverdiene i noen særlig grad. Imidlertid går skogsbilvegen i nord gjennom noen av de rikeste partiene i det tidligere registrerte området. Både kalkvegetasjon og arter knyttet til fuktige granskoger har blitt negativt påvirket av vegen. Ellers er det flere steder i de søndre og midtre deler av Holmvassdalen spor etter firhjulinger som samene benytter. Vegetasjonen er i mange av disse sporene kjørt i stykker. Artsmangfoldet innen verneforslaget utviser en stor variasjon både mellom ulike organismegrupper og innen de enkelte gruppene. En lang rekke rødlistede og krevende arter av fugl, karplanter, sopp og lav er registrert. Holmvassdalen oppfyller følgende fire generelle anbefalinger/kriterier påpekt i evalueringen av dagens skogvern: (1) Gjenværende, forholdsvis intakte forekomster av rike skogtyper som kalkskog og høgstaudeskog, (2) gjenværende større forekomster av gammel skog med preg av urskog eller skog under overveiende naturlig dynamikk, (3) de aller største gjenværende, noenlunde intakte og sammenhengende skogområdene, særlig i lavereliggede strøk, (4) viktige forekomster av rødlistearter. M.h.p. regionale mangler (Trøndelag/Nord-Norge, mellomboreal og nordboreal sone), er følgende mangler inndekket: (1) rik sumpskog, (2) høgstaudeskog, (3) lågurtgranskog og (4) boreal regnskog. Av truede vegetasjonstyper er både kalkskog (noe truet), høgstaudeskog (hensynskrevende), rik skog-/krattbevokst myr (noe truet) og ekstremrikmyr i høyereliggende områder (hensynskrevende) representert innen verneforslaget. Innslaget av de nevnte vegetasjonstyper er relativt stort og forekomsten av truede vegetasjonstyper er derfor et viktig argument for vern i Holmvassdalen. Den nordlige delen er tidligere vurdert som nasjonalt (***) verneverdig. Resten av området har viktige verdier i form av et godt og naturlig arrondert dalføre hvor stort sett hele nedbørsfeltet er inkludert, stort innslag av kalkvegetasjon med et variert artsmangfold, samt gammel naturskog som er viktig for kontinuitetskrevende arter og som på sikt vil få enda større verdier knyttet til død ved og gamle trær. Innslaget av nyere hogstinngrep er også svært lavt. I regionen er det ikke kjent tilsvarende områder med granskog i mellomboreal sone av dette størrelsesomfang. Hele området vurderes til å være nasjonalt (***) verneverdig. På forespørsel fra Fylkesmannen i Nordland ved Ansgar Aandahl ble det utarbeidet et kort notat som utdyper ytterligere verdiene i de nordre deler av Holmvassdalen sett i sammenheng med resten av verneforslaget, samt konsekvensene ved å fjerne de nordre deler fra verneforslaget. Notatet er gjort tilgjengelig i samlerapporten som inneholder den fulle lokalitetsbeskrivelsen for Holmvassdalen."

Indre Eiterådalen - Stavvassdalen

Tidligere registreringer

Stavvassdalen ble registrert i forbindelse med verneplan for barskog (Svalastog 1996). Her ble det avgrenset et område på ca. 13,5 km^2 i selve Stavvassdalen fra Stavvassgården i sør til så vidt over i Eiterådalens nedbørsfelt i nord. Dette området ble klassifisert som et regionalt meget verneverdig supplementsområde (**). Seinere er det gjort registreringer i området i forbindelse med utredningsarbeidet for Lomsdal-Visten (nasjonalparkplanen) (Heggland et al. 2004). Her ble det identifisert flere verdifulle

naturtypelokaliteter i indre Eiterådalen. Spesielt lokalitet 1062 Velfjordskardelva – Sæterbekken på 1401 daa. har betydelige naturskogskvaliteter knyttet til gammel barskog og dels også til bekkekløft og kalkskog. Denne lokaliteten er klassifisert til verdi A – svært viktig.

Kort områdebeskrivelse

Stavvassdalen
Stavvassdalen utgjør et U-formet dalføre på vannskillet mellom Eiterådalen i nordvest og Stavvasselva som renner ned mot Trofors i sørøst. Størsteparten av området er skogfattig med mye nakent fjell og berg, store myrflater og vann. Det meste av skogen er glissen furuskog i form av furumyrskog, grunnlendt røsslyng-blokkebærfuruskog og knausskog. Fragmentert står lommer med tyngre granskog, i sør noe mer sammenhengende i lisider. Granskogen er høyproduktiv og grovvokst. Mye av skogen inne i dalføret er gammel naturskog dominert av aldersfase og sein optimalfase, men innslag av temmelig gamle trær (målt 228 år og 155 år for gran). Nærmere Stavvassgården er påvirkningen betydelig større, og her er det også hogd en del i nyere tid. Fra området ved Stavvassgården strekker omfattende hogstflater seg videre østover. Det er også hogd et par ganske store hogstflater innenfor grensene for lokaliteten (slik den er avgrenset av Svalastog 1996) i nord, på vestsiden av Sæterbekken. Arronderingen er gunstig, i og med at hele dalbunnen fra myrene i bunnen til snaufjellet rundt er fanget opp.

Indre Eiterådalen
I nord går Stavvassdalen-lokaliteten over i naturtypelokaliteten 1062 Velfjordskardelva – Sæterbekken på 1401 daa. Disse lokalitetene utgjør i praksis ett sammenhengende naturskogsområde, selv om moderne inngrep i form av en skogsbilvei inn til der Langskardbekken renner ut i Sæterbekken samt enkelte større hogstflater på vestsiden (på begge sider av Steinbekken) og i Brynhilddalen sør for samløpet Velfjordskardelva – Sæterbekken utgjør fragmenterende inngrep. Lokalitet 1062 utgjør et verdifullt naturskogsområde omkring og oppover fra elvemøtet mellom de to elvene. For nøyere beskrivelser se Heggland et al. (2004).

Skogbeltet videre sørover

Langs hele skogbandet opp mot fjellet hele veien fra Stavvassdalen i nord til Jordbruelva – Gåsvatnet i sør ligger et mer eller mindre sammenhengende belte med naturskog av varierende bredde og kvalitet. Beltet grenser i stor grad til store flatehogster videre nedover liene ut mot hoveddalen. Fjellskogsbeltet som står igjen består av større og mindre, isolerte enheter av naturskog med varierende kvaliteter, men der deler av området har meget viktige naturskoger i form av gammel granskog, gammel furuskog og kalkgranskog (for nøyere beskrivelser se Heggland et al. (2004)). Her er det registrert flere nøkkelbiotoper (Lie 2002), samt dokumentert en hel del naturtypelokaliteter i forbindelse med Lomsdal-Visten-utredningen (Heggland et al. 2004). Det meste av dette skogbeltet ligger innenfor avgrensningsforslaget til Lomsdal-Visten nasjonalpark.

De største kvalitetene er knyttet til uvanlig gammel furuskog (til regionen å være) i Dempa-området i nord, gammel granskog vest for Dempa, og meget rike kalkskoger og gammel granskog i området Engibekkskardet – Gåsvatnet – Jordbrudalen. Sistnevnte område utgjør et ganske stort barskogsområde som også i kraft av sin størrelse har betydelige kvaliteter, mens de andre områdene lenger nordover er mindre og mer fragmenterte og har større verdi i kraft av sine spesielle kvaliteter.

Områdenes verneverdier sammenliknet

Eiterådalen – Stavvassdalen er et velarrondert, middels stort barskogsområde som har klare kvaliteter knyttet til dels størrelse (større sammenhengende naturskogsområder er mangelvare), og dels mer spesielle kvaliteter knyttet til særlig granskogen i nord (Velfjordskardelva – Sæterbekken). Sistnevnte nøkkelbiotop har store kvaliteter i form av gammel, fuktig granskog med mye død ved, innslag av kalkgranskog, bekkekløftmiljøer av stor verdi for fuktighetskrevende arter, og i tillegg også innslag av ganske gammel furuskog. Arealet av høykvalitetsgranskog er imidlertid totalt sett ganske lite, og det meste av arealet er enten skrinn furuskog med lite dødved eller myr/vann. Tyngre granskog er altså fragmentarisk utbredt i området. Dette fører til at verdiene som et større naturskogsområde Eiterådalen – Stavvassdalen er moderate. Arronderingen er god siden området tar opp i seg hele gradienten dalbunn-snaufjell, men det er uheldig at bare de øvre deler av nedbørsfeltene er med. Dette, sammen med noe manglende

variasjonsbredde i naturtyper på størsteparten av arealet (selv om variasjonsbredden er stor er de partiene som skaper variasjonen små i areal – kompakt granskog og rike vegetasjonstyper er lite utbredt) gjør området ikke spesielt godt egnet som referanseområde.

Liene Dempa – Jordbrudalen har en hel del naturtypelokaliteter/nøkkelbiotoper med meget store kvaliteter, særlig konsentrert til Dempa-området og til Engibekkskardet – Jordbrudalen. De fleste av nøkkelbiotopene i dette området vurderes imidlertid som noe svakere verdimessig enn 1062 Velfjordskardelva – Sæterbekken, kanskje med unntak av 1039 Grønlia (svært verdifull kalkgranskog) og muligens også 1035 Sætertjørna V (nummerering viser til Heggland et al. (2004)). Samlet sett kan ikke dette beltet ses på som ett sammenhengende naturskogsområde, men snarere flere atskilte enheter. Hver av disse enhetene har sine spesielle kvaliteter som isolert sett gjør dem til verdifulle skogområder. Disse områdene er imidlertid både ganske små og dårlig arrondert, siden de består av "restarealer" i øvre lisider oppunder fjellet, og tar bare opp i seg små nedbørsfelt med liten variasjonsbredde. Et unntak er Jordbrudalen – Gåsvatnet – Engibekkskardet, som utgjør en rimelig samlet enhet naturskog som er ganske stor. Arronderingen er imidlertid for det meste ikke spesielt god.

Holmvassdalen kombinerer en rekke kvaliteter som gir høy verdi, både samlet som et stort naturskogsområde, og enkeltlokaliteter vurdert isolert innenfor området. Kjerneområdene er enten mer verdifulle eller fullt på høyde med alle nøkkelbiotopene/kjerneområdene som er registrert i Eiterådalen – Stavassdalen og Dempa – Jordbrudalen. Samtidig omfatter Holmvassdalen-kjernene større variasjon i granskogstyper og artsmangfold enn det de andre områdene har. For granskogstyper har Holmvassdalen svært viktige utforminger av bl.a. kalkgranskog, bekkekløft, fuktig granskog med mye død ved, elvenær granskog, samt innslag av boreal regnskog i form av "fossesprutskog". Unntaket fra dette mønsteret er furuskog, der naturtypelokaliteten/nøkkelbiotopen 1056 Dempa trolig har noe av den eldste skogen som finnes i regionen, mens furuskogene i Holmvassdalen i liten grad kan karakteriseres som gammel naturskog. For typen kalkskog er naturtypelokaliteten/nøkkelbiotopen 1039 Grønlia og (i noe mindre grad) også lokalitet 1030 Fatfjellet S, trolig av omtrent samme verdi som kalkgranskogene innenfor Holmvassdalen isolert sett (med omtrent tilsvarende artsmangfold), men Holmvassdalen har betydelig større arealer kalkgranskog noe som gjør sistnevnte mer verdifull også for dette elementet. Boreal regnskog forekommer ikke i noen av de andre områdene, og selv om lokalitetene i Holmvassdalen ikke er spesielt viktige vurdert opp mot mer lavereliggende lokaliteter, innehar de et artsmangfold og en naturtype som er sterkt truet, og får derfor høy verdi.

Det påviste artsmangfoldet, både med tanke på variasjon, antall sjeldne og rødlistede arter, samt frekvensen av artene (populasjonsstørrelse) synes å være rikere i Holmvassdalen enn de andre områdene. Enkelte av de beste nøkkelbiotopene kan ha omtrent tilsvarende utvalg av enkelte artsgrupper, men en rekke arter er kun registrert i Holmvassdalen, og stort areal med kjerneområder samlet er også en viktig egenskap som bidrar til å høyne artsmangfoldet og ikke minst langsiktig overlevelsesevne til populasjonene i Holmvassdalen. Eksempelvis kan framheves en av Nordlands største forekomster av den sårbare lavarten trådragg langs nedre deler av Holmvasselva, funn av den direkte truete granfiltlaven (europeisk ansvarsart for Norge) ved Nedre Storforsen, en variert og rik karplanteflora, trolig relativt velutviklet funga av beitemarkssopp-elementet (knyttet til kalkskog som for mange av disse artene er primærlokaliteter), og en rik fuglefauna med både arealkrevende gammelskogsarter (hekkende hønsehauk, stor populasjon tretåspett, lavskrike), våtmarksfugl, og forstyrrelsesfølsomme arter. Spesielt variasjonsbredden er grunn til å framheve, med ulike taksonomiske og økologiske grupper godt representert, noe som indikerer at området oppfyller kravene til et bredt spekter av arter.

Det må likevel understrekes at undersøkelsesintensiteten i de forskjellige områdene varierer, med Holmvassdalen som trolig best undersøkt for arter. Nøyere undersøkelser ville helt sikkert avdekket flere funn av interessante arter i alle områdene. Det er imidlertid usannsynlig at dette ville endre på hovedtrekkene i ulikhetene mellom områdene, og kunne like gjerne gitt som resultat ytterligere forsterket forskjell i favør Holmvassdalen.

En viktig kvalitet i Holmvassdalen er store sammenhengende arealer med kompakt, tung og høyproduktiv granskog, noe som i de andre områdene kun finnes i form av relativt sett mindre enheter. Trolig er det

ingen andre områder i regionen som har så store sammenhengende arealer mellomboreal naturskog av gran som Holmvassdalens nordlige deler.

For kriteriene størrelse og arrondering kommer Holmvassdalen ut som klart best. Arronderingen er meget god og helt optimal – stort og velavgrenset dalføre med hele nedbørsfeltet inkludert, fra kildene oppe i fjellet til samløpet med Gåsvasselva i nord, med stor økologisk spennvidde fra snaufjell til elvekløft med kalkgranskog, med omtrent alle mellomliggende naturtyper vel representert. Denne helheten og variasjonsbredden samlet gjør området til et uvanlig velegnet referanseområde for skogsonen på indre Helgeland siden området tar opp i seg omtrent alle skogtyper som er representert i regionen og i tillegg er et stort dalføre. Skogsbilveien i nord samt jernbanen er inngrep som reduserer denne egnetheten noe, men disse inngrepene er likevel av begrenset betydning, og bare et fåtall andre naturskogsområder i Norge har tilsvarende egnethet som referanseområde. Ingen av de andre områdene som er vurdert i dette notatet oppfyller disse viktige kriteriene på samme måte som Holmvassdalen.

Følgende tabeller oppsummerer en del viktige egenskaper ved områdene. Det er her valgt å splitte opp liene på vestsiden i to delområder (Dempa – St. Hjortskardet og Gåsvatnet (omfatter arealet fra Engibekkskardet i nord til Jordbrudalen i sør). Dette bør gi en rimelig dekkende beskrivelse av områdene. Det må understrekes at bare Holmvassdalen er grundig vurdert når det gjelder verdisetting, slik at for de andre områdene kan det for enkelte kriterier til en viss grad bli aktuelt med mindre justeringer ved nøyere undersøkelser. Dette har imidlertid liten betydning for hovedtrekkene og sammenlikningen mellom områdene.

Tabell 1. Oppsummering viktige kriterier og samlet verdi

Område	Urørthet	Dødved mengde	Dødved kont.	Gamle bartær	Gamle løvtrær	Var. i treslag	Varia-sjon	Rikhet	Arter	Størr-else	Arron-dering	Verdi
Eiteråd-Stavvassd	**	**	**	**	*	*	***	**	**	**	**	**
Dempa – St. Hjsk	**	**	**	***	*	*	**	**	*	*	*	**
Gåsvatnet	**	**	**	**	*	**	**	**	**	**	**	**
Holmvassdalen	**	***	**	**	**	**	***	***	***	***	***	***

Tabell 2. Rødlistearter fordelt på trusselstatus og artsgrupper

Rødlistekategori følger Direktoratet for Naturforvaltning (1999), med unntak av * som viser til arter som ennå ikke er vurdert for rødlista i Norge, men som er klare kandidater for å bli inkludert ved neste revisjon. Kilder: områdebeskrivelse Holmvassdalen ifbm. Statskog-registreringene 2004, Meyer & Dahl (1997), Heggland et al. (2004). Tall etter "+" viser til rødliste-kandidatarter.

Trusselstatus	Eiterådalen - Stavvassdalen		Dempa – St. Hjortskardet		Gåsvatnet		Holmvassdalen	
	Antall arter	Fordeling artsgrupper	Antall arter	Fordeling artsgrupper	Antall arter	Fordeling artsgrupper	Antall arter	Fordeling artsgrupper
EX – utryddet								
E – Direkte truet							1	1 Lav
V – sårbar							2	1 Lav 1 Fugl
R - sjelden								
DC – hensynskrevende	3	3 Sopp vedboende	3	3 Sopp vedboende	4	1 Karplante 3 Sopp vedboende	8	1 Fugl 1 Karplante 2 Sopp markboende 4 Sopp vedboende
DM – bør overvåkes								
*** - kandidatarter**	3	1 Sopp vedboende 2 Skorpelav	2	2 Skorpelav	3	3 Skorpelav	7	7 Skorpelav
Totalt antall rødlistearter	**3 + 3**		**3 + 2**		**4 + 3**		**11 + 7**	

Tabell 3. Oppfylling av mangler påvist av mangelanalysen (jf. Framstad et al. 2002, 2003).
0 = Ikke oppfylt

*** = Svakt oppfylt**
**** = Moderat oppfylt**
***** = Godt oppfylt**
****** = Meget godt oppfylt**

Mangelanalyse-kriterier	Eiterådalen-Stavvassdalen	Dempa – St. Hjortskardet	Gåsvatnet	Holmvassdalen
Rike skogtyper og internasjonale ansvarstyper	**	**	***	****
Gammel skog/urskog/naturlig dynamikk	**	***	**	***
Virkelig store områder	*	0	*	***
Rødlistearter viktige forekomster	*	*	*	***
Rik sumpskog	0	0	*	*
Høgstaudeskog	**	*	***	***
Lågurtgranskog	*	0	**	**
Boreal regnskog	0	0	0	*
Urskogspreget furuskog	*	**	*	0
Total grad av mangeloppfylling	*-**	*-**	**	***

Konklusjon

De vurderte områdene har store og viktige naturverdier som delvis er overlappende (liknende skogtyper og artsmangfold), men forskjellene er likevel større enn likhetene mellom dem. De er altså komplementære. Alle områdene kombinerer i varierende grad viktige egenskaper som gjør dem til gode og velegnete vernekandidater. Det er i den forbindelse viktig å understreke at den viktigste generelle mangelen ved skogvernet er for lite vernet areal på landsbasis. Alle verneverdige skogområder er i så måte verdifulle, i dagens norske skoglandskap der naturskog kun utgjør en liten andel av totalarealet. I tillegg kommer at alle områdene har til dels mange spesielle kvaliteter.

Sammenlikningen viser likevel at det er betydelige kvalitetsforskjeller mellom områdene. For alle vurderte kriterier av betydning for verneverdiene kommer Holmvassdalen ut som mest verdifull (jf. bl.a. tabellene over). Bare et fåtall andre områder kombinerer et så bredt spekter av viktige kriterier på en så god måte som Holmvassdalen: bl.a. stort areal, uvanlig velavgrenset (stort dalføre i hele sin lengde), velegnet som referanseområde, høy andel rike vegetasjonstyper, rikt biologisk mangfold innen mange ulike taksonomiske og økologiske grupper, ganske høyt antall rødlistearter, og stor økologisk variasjonsbredde. Holmvassdalen bør derfor betraktes som et område med store nasjonale naturverdier, med særlig store verdier konsentrert til den nordlige og lavereliggende delen. Naturverdiene i Holmvassdalen kan ikke erstattes av noe annet område i regionen.

En rangering av områdene ville komme ut med Holmvassdalen som klart mest verdifull, deretter Gåsvatnet og Eiterådalen – Stavvassdalen, og til slutt Dempa – St. Hjortskardet. Det må da sterkt understrekes at alle områdene er å betrakte som verdifulle naturskogsområder med klare verneverdier av ulik grad.

Referanser

Direktoratet for Naturforvaltning 1999. Nasjonal rødliste for truete arter i Norge 1998. DN-rapport 1999-3.

Framstad E., Økland B., Bendiksen E., Bakkestuen V., Blom H. & Brandrud T.E. 2002. Evaluering av skogvernet i Norge. NINA Fagrapport 54.

Framstad E., Økland B., Bendiksen E., Bakkestuen V., Blom H. & Brandrud T.E. 2003. Liste over prioriterte mangler ved skogvernet NINA Oppdragsmelding 769.

Gaarder G. 1998. Inventering av barskog i Midt-Norge og Buskerud i 1997. Miljøfaglig Utredning Rapport 1998:1.

Heggland A., Gaarder G., Hofton T.H. & Blindheim T. 2004. Kartlegging av biologisk mangfold i utredningsområdet for vern i Lomsdal-Visten, Nordland. Miljøfaglig Utredning Rapport 2004-3.

Meyer K.A. & Dahl E. 1997. Befaringsrapport – Holmvassdalen, Grane kommune, ornitologisk vurdering. Brev fra Norsk Zoologisk Forening datert 15.08.1997 til Fylkesmannen i Nordland.

Svalastog D. 1996. Tilleggsinventering av verneverdig barskog i Midt-Norge. NINA Oppdragsmelding 394.

Siste Sjanse arbeider for bevaring av biologisk mangfold. Fra starten i 1992 har vi tilegnet oss kunnskap og erfaring som vi mener ansvarlige forvaltere har nytte av. Vi har utviklet en metode for å finne frem til områder som er spesielt viktige for å kunne bevare artsmangfoldet i skog (nøkkelbiotoper). Den 1. juli 2000 ble gruppa omorganisert til en selvstendig stiftelse.

Siste Sjanse arbeider både profesjonelt og ideelt. I tillegg til å tilby konsulenttjenester, arbeider vi med opplysning, forbedringer av registreringsmetodikk og vi arrangerer fagseminarer og turer. En av grunnpilarene i stiftelsen er fagrådet som består av fagpersoner innen ulike felt av biologien. Fagrådet er en kunnskapsplattform for de ansatte i stiftelsen.

Siste Sjanse tilbyr naturkartlegging, både i skog og kulturlandskap. Vi har spisskompetanse innen botanikk, zoologi og økologi og tar på oss kartleggingsarbeid så vel som utredningsrettede prosjekter. Fylkesmenn, kommuner og skognæringen er våre viktigste oppdragsgivere.

Siste Sjanse utgir en rapportserie og en notatserie:

- Siste Sjanse-rapport er sammenstillinger fra større prosjekter. De inneholder helhetlige vurderinger eller resultater fra detaljerte utredninger.
- Siste Sjanse-notat er enklere publikasjoner.

Siste Sjanse
Maridalsveien 120
0461 OSLO
Tlf: 22716095
Internettadresse: www.sistesjanse.no